

3 Αυγούστου 2023

Η φιλοθεία και φιλανθρωπία στο Βυζάντιο

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)





Ο Ιωάννης Στ' ο Καντακουζηνός ως αυτοκράτορας (αριστερά) και ως μοναχός Ιωάσαφ της Μονής Βατοπαιδίου (δεξιά). Πάνω διακρίνεται η Φιλοξενία του Αβραάμ (εικόνα της Αγίας Τριάδος). Από βυζαντινό χειρόγραφο της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου.

Είναι σημαντικό να πούμε ότι στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία όλοι θεολογούσαν, από τον ελάχιστο μοναχό μέχρι τον Αυτοκράτορα. Τα «Εωθινά», που είναι τα δοξαστικά των Κυριακών και αναφέρονται στα Εωθινά Ευαγγέλια, είναι έργο του Λέοντος του Σοφού, και τα «εξαποστειλάρια» της ακολουθίας του όρθρου των Κυριακών είναι του υιού του, Κωνσταντίνου Βασιλέως. Επίσης ο περίφημος ύμνος «Ο μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού...», που ψάλλουμε κατά την διάρκεια της θείας Λειτουργίας, είναι ποίημα του Αυτοκράτορος Ιουστινιανού. Ακόμη η Μεγάλη

Παράκληση στην Υπεραγία Θεοτόκο είναι ποίημα του Βασιλέως Θεοδώρου Δούκα του Λασκάρως.

Μέσα στα πλαίσια αυτά πρέπει να δούμε και το ότι οι Αυτοκράτορες στις Οικουμενικές Συνόδους θεολογούσαν και υπερασπίζονταν το ορθόδοξο δόγμα. Αυτό γινόταν γιατί είχαν θέσει ως κέντρο της Αυτοκρατορίας την ορθόδοξη θεολογία και λατρεία. Επίσης οι Αυτοκράτορες αλλά και όλος ο λαός είχαν σαν πρότυπο ζωής τους μοναχούς και σαν πρότυπο διοργανώσεως της κοινωνίας τα Μοναστήρια. Επισκέπτονταν τα Μοναστήρια και γενικά τους χώρους της ασκήσεως και λάμβαναν καθοδήγηση για την ζωή τους και την διακυβέρνηση του Κράτους. Το Παλάτι σε πολλές περιπτώσεις αποδεικνυόταν ένα Μοναστήρι, αφού οι Αυτοκράτορες και αυλικοί συναγωνίζονταν τους μοναχούς στην άθληση, την άσκηση, την νηστεία και την προσευχή. Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, βρισκόμενος κατά την νεανική του ηλικία στα ανάκτορα, έκανε τέτοια άσκηση και προσευχή ώστε όλοι τον θεωρούσαν υπεράνθρωπο. Πολλοί Αυτοκράτορες, όταν έφυγαν κατά ποικίλους τρόπους από την εξουσία, ενεδύονταν στο ράσο και απέθνησκαν ως μοναχοί, όπως ο Ιωάννης Καντακουζηνός, που έγινε μοναχός **(στην Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου)** και ονομάστηκε Ιωάσαφ. Έτσι ολόκληρη η Αυτοκρατορία ήταν ένα Μοναστήρι, μία Εκκλησία. Άλλωστε είναι γνωστό ότι όλη η λατρευτική παράδοση, ακόμη και η θεία Λειτουργία επηρεάστηκαν από την λατρεία στο Παλάτι και από την συμμετοχή του Αυτοκράτορος. [\(περισσότερα...\)](#)